

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 10 зр. (20 кор.)
на пів року 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім педіль і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Енцикліка Льва XIII. про Спасителя.

До поважаних Братів, Патріархів, Прімасів, Архієпископів, Епископів і всіх Ординариятів, злучених з Апостольскою Столицею:

Папа Лев XIII.

Поважани Братя!

Поздоровлене для Вас і благословенство!

Хотяй дивлячись в будучність, не можна позбутися якогось учуття обави, особливо що є деякі підстави до сеї обави і то немалої ваги, бо так в публичних, як і приватних відносинах життя криє ся так глибоко закорінених і так багато блудів; — то однак стоїте, що нині погасає, приносить за Божою ласкою немов ободрене і потіху. Не можна заперечити, що поновне пригадане думки про скарги безсмертної душі, оживлене духа віри та побожности не є без значіння для загального добра; як-раз про таке оживлене і зріст цих чеснот маємо в послідних часах багато і ясних доказів. Мимо зрадливих спокус світа, мимо перешкод, киданих їм під ноги, всюда і з багато сторін спішили громади вірних до гробів Апостолів, інносторонні і чужі, з далеких сторін визнали свою віру і релігію з цілою жертволюбністю, яка опираєсь на довірю до науки Церкви про вічне спасенє. Та чие-ж сердце не порушило ся на вид сеї загальної почесности, віддаваної Спасителеви людскости; на вид сеї загальної жадоби тисячів і тисячів, які від Сходу і Заходу почитають і прославляють Імя Христа?!

Бодай би ся любов одідпченої по батьках релігії викликала загальний запал, бо-

дай би примір многих потягнув за собою всіх иньших. Щож потрібніше в наших часах, як не загальна віднова християнської цїхи і давних християнських чеснот в державах?

Як-раз головним лихом є се, що богато є глухих на сї упімненя. Колиб они знали слово Боже, колиб зрозуміли, що нема більшого нещастя на землі, як заперти ся Спасителя світа, занехати обичаї і звичаї християнські, — тоді справді і они очуняли би і навернули би ся, щоби оминути певну загубу.

З сеї причини Церков має велике завданє стеречи царства Сина Божого на землі, розширяти єго та стреміти до сего, щоби людям через участь в дарах Божої ласки запевнити спасенє, бо як-раз в сїм діланю є єго цілаництво і ціль та підстава єго власти.

Думаємо, що при таким тяжким та клопітнім справованю нашого понтифікату ми стреміли витревало до сеї цїли аж по нинішній день; однак для Вас, поважани Братя є се, що так скажемо, буденним хлібом, аби Ваші думки і цїлий Ваш час посвятивати власне сему завданю. Але і ми всі спільно з причини часів, які настали, мусимо стреміти ще до висних ідеалів, а іменно ширити дальше пізнанє науки Ісуса Христа та любов до Него научанєм, переконуванєм та упімненями, щоби нашого голосу прецінь може послухали; а се передовсім що-до тих, які носять імя християн, а ведуть жите без віри, без любови Христа. Тих нам жаль найбільше, тих бажали би ми особливо привести до свідомости, що їм випадає чинити і доки они доведуть, коли не опам'ятають ся і не вийдуть в себе.

Не знати зовсім Ісуса Христа, є певно великим нещастєм, але оно вільне від затверділости і невдячности; але пізнавши Єго, гордити Ним, або забувати Єго, се такий гідкий та безрозумний проступок, що видаєсь майже неможливим у людей. Бож Він є причиною всякого добра і так як людский рід без вставленя ся Ісуса Христа не міг би стати спасеним, так і без Єго помочи не може удержати ся. «І нема в нікім другім спасеня, бо нема жадного імени під небом, даного людям, через яке ми могли-б спасти ся...» Чи ж народи, які не мають свїтла християнської віри, не видають ся, немоз би кликали до нас; ось як формує ся жите людей, які не знають нічо про Ісуса «Божої сили і Божої мудрости», та який кінець їх чекає? Треба лише згадати представлені у св. Павла (до Римлян) темноту їх духа, зіпсутє, нечувані пересуди і всілякі неправности, аби сердце наповнило ся рівно жалем як і грозою. Се, що тут згадуємо, звисне загально, але не так добре передуманє і розваженє, як належало би. Бо не так багато відчувувала би пиха, а лїнивість не втручало би в погубу, колиб була живою пам'ять про добродїйства ласки Божої і колиб безнастанно роздумувано, з якого стану Христос вирвав людскість і як високо підніс єї. Позбавлений небесної спальщини, прогнаний рід людский ішов через довгі віки до затрати, зіпханий в сю страпну недолю провинною гріха перших людей, а якій жадна сила людска не могла би зарадити, аж вкінци Ісус Христос вступив на землю як Спаситель мира.

(Далі буде).

Евген Мандичевский

ЧИ ДУХ ЗРІЛИЙ?

(Новелька в листах).

Гріс в Тиролю, 10. жовтня 189*.

Дальше і тиждень мине, а я ще і одної стрічки не написав. Лише нинірано заосмотрив єм ся в чорнило і пера, щоби спробувати, чи удасть ся мені сповняти Вашу волю, тай в хвилях задуми бавитись писанєм.

Але все мене якийсь страх бере, коли погадаю, що маю до Вас, мої миленькі писати, до Вас, котрі — знаю о тїм надто добре — будете кожду стрічку, кожде слово сотки разів читати, щоби з них вичитати мою душу.

Хто знає, чи не було би лучше, коли би я зложив сей папір, який ви мені дали, назад до коша, та навіть не зати́кав був пера в ручку. Чим же я можу сї білі — свїтліні картки заповнити? Хибань скаргами, наріканнями, сльозами, але не веселим оповіданєм, котре би могло Вас задоволити і дати доказ, що моя рука вірно віддає чувства душі, що я дійсно щасливим чуюсь — і ним єсьм...

Вечером — при свїтлі місяця.

Моя перша ніч на чужині — прекрасна. Аж

жаль бере в таку ніч спати лягати. Відчинивши на встеж вікно і двері на балюкон, я вшивав в себе повними грудьми чисте, лагідне, тепле, вохковато-мягоньке повітре прекрасної країни гірскої. Темно-синє небо горіло від мільонів звїзд, а повноліцій місяць плив помежи ними, перезираючись в круглім зеркалі басену.

Давно вже не завнававем такого супокою нао́круг себе, та в собі, як на тїм місци — мабуť вже посліднім, котре замешкую. Я супокійний — щасливий! — А Ти, Тату, чи також? А Ти, дорога Ненько, чи ще не забулась на сльози? Кому́ж Ти нині мягеньке ліжко вистелиш? О, не плач — не плач! Сні! спи солодко, бо тільки щастя, що в сні!... Будьте щасливі! Щасливіші від мене! Мої Ви добрі! — Добра ніч Вам! Добра ніч!

11. жовтня.

Моя господині намавляла мене нині, щоби́м вийшов троха межи люди — розі́рватись. Простодушна Німка не могла поняти, що можуть бути люди, котрі волять сидіти самі, як крутяться між незнакомими. Ледво-не-ледво витолкувавем єї, що утяжліві сходи головно причиняють ся до того, що так радо в хаті остаю, коли иньші проходжують ся і шукають розвеселеня в товаристві. Покрутила носом, посто́яла і за дверми сказала:

— Merkwürdig! — So was ist mir noch nicht vorgekommen! —

Сиджу сам і пишу.

Дивний сумнів прийшов мені нині на гадку — саме при вставаню — та займає всю мою увагу, всі мої мисли. Бувем пересвїдчений, що добре зробивем, вибираючись по воли Вашій на свїжий воздух, котрий мені здоровле привернути має.

Нині бачу, що зле зробивем. Иньші сини в такім віці старають ся своїм родичам допомогти і їх старість зноснійшою, приємнійшою зробити. Для чогож я не мавбим сего зробити — для чогож і я не мавбим того довгу, котрий у Вас затагнувем, хоч в часті позбутись?

Нині доперва прийшло ми на гадку, чи я не маю на свїті більше жадних обовязків, чи чоловік, доки не є цілком безсильний і немічний має право лїниству віддаватись, і якби при найбільшій святї о нічім не думати, як тільки о добрій страві та смачнім відпочинку? Доперва тепер сам почувем супокій, від коли опустивем родинний край, насунулось мені питанє: яким правом маю бути щасливішим від тисячів иньших, котрі, хотяй їм до смерти не дальше як мені, однак працюють і до послідної каплі крови побивають ся за кавалком хліба? А я святкую і тішусь супокоюм, якбим не знати яке діло совершив, якбим відніс, Бог знає яку побїду!

(Далі буде).

Реформа народного театру.

(Конець).

ХІІІ.

Сільське життя не є таким відокремленим від решти світа та обмеженим у своїх відносинах, якби се здавалося на перший погляд, як звичайно єго бачимо на сцені. Так в своїх розмовах, як і в дійснім життю мужик стрічає ся з людьми, привалезними до різних класів і заводів. Чи ж би єго духове життя обмежало ся виключно на обсяг своєї громади та чисто родинні і суєдські справи, як се представляє ся в народних пєсах? Певно що ні, і з сим повинен числити ся народний театр. Звичайно чванимо ся, що у нас є богата народна, драматична література, але колиб розглянути єї з сего становища, то лишило-б ся дуже мало творів, які могли би справді мати інтерес для простолюдина. Для інтелігентів сільська пата пєси — се ідилія, се поезія, се згадки милих хвиль, перебутих на селі підчас ферій, або в гостях. Але для мужика се буденщина, се лиш найзвичайніше тло — а коли на нїм змальовані лише шабьонові контури етнографічного побуту та родинних колізій на селі, то се нїяк не може глибоше зайняти мужика. Тому то найбільший інтерес і тривкість в репертуарі мають такі пєси, яких акція вибігає поза межі села, або селяньського стану.

Возьмім пр. «Наталку Полтавку» і представмо собі, що замість Возьного, пана з міста, автор випровадив би иншого жениха для Наталки, якось сільського Стецька, або який «чорний характер» богатого парубка. Певно, що тоді пєса стратила би багато інтересу для нас, а ще більше для сільських видців і наша «Наталка» може-б не була тоді «безсмертною». Своєю артистичною інтуїцією, а може докладним знанєм сільського побуту, Котляревский не обмежує ся на саме село. Він спроваджує до него міського панка, Возьного, Петра висилає на заробітки в далекі сторони, а Виборному каже зараз на вступі питати ся Петра: «Де ти бував, що ти чував, що ти видів і... що ти видів?» Петро розповідає про Полтаву, про Харків, як там бляшані криші малюють і камяні тротуари ставлять, та нагадує собі, що був в театрі... — а се все селяньські слухачі слухають з великим зацікавленєм.

З галицьких народних штук може найбільше інтересу у селян викликають Франка «Учитель» і Цеглинського «Тато на заручинах». Щасливий вибір теми Франкової штуки поставив вже зразу кожду виведену постать в природну, і характеристичну ситуацію. Без інтриг і непорозумінь кождий говорить там прямо з свого переконання, після свого світогляду і з сего виходить інтересний конфлікт. Зіставленє людей, різних звичаями, освітою і поглядами освітлює вже самим своїм контрастом ділаючи особи. Хотій нема там «тенденцій», то мимо сего сільський видець сам собі вийме науку і з тихої, повної посвяченя праці учителя і з некультурного поведєня вїйта і з нападу парубків на школу і з «презєсивства» жиди Вовка і з гарного екзаменту — а вкінци ще і згадає з досадою: ба, колиб у нас були всі такі шандарі, як сей Паславский, але де, де...!

В «Нещаснім коханю» велике оживленє між слухачами галєрії викликає поява деньщика Хведота, єго шуточні розговори про свою війскову службу та офіцирів, а також і старий Тютюн, батько уведеної Варки, стає інтересним через те, що се бувалий чоловік, який вибіравсь в далеку дорогу і вернувши з неї, застає отсе такий несподіваний сором! Але се лише маленькі епізоди в сій драмі, бо дальше акція крутить ся, хоть і в як гарнім переведєню, коло неінтересної справи «піддурєня дївчини». Крім сих кількох пєс вже хіба не багато найде ся в наших народнім репертуарі таких, що справді могли би заінтересувати сільських видців. Не вчинить сего навіть «Не ходи Грицю», де аж три дївчини закохує ся в сентиментальнім Грицю, та і не зможе сего багато, добрих навіть, українських пєс, яких темою є переважно любов, або сукцєсійні справи між ріднею.

З сего виходило би, що для народного театру потрібні штуки, у яких мужик стикає ся з ширшим світом так, щоби сільський видець

бачив себе на сцені частиною широкого загалу, пливучою разом зі всіма по бурливих філях життя, а не якоюсь віддільною колодою, яка крутить ся заєдно в тіснім кільци домашньої гноївки. При порівнаню з другими станами і заводами мужик зможе пізнати скорше свої хибі і недостатки, як і добрі сторони та свою силу, відчувє своє упослідженє і кривду, а заразом пробудить ся до ідеалів та бажаня власного поступу.

Не обстоюємо ми тут за тенденцією, сею грубою тенденцією, яку поставивши собі з гори, автор намагає ся єї доказати акцією та вложеними в уста виводами. Як-раз зіставленє різних людей, відмінних у своїх житєвих умовах, привичках і понятях вчинило-б таку тенденцію лишню. Не маємо так само наміру знизити драматичну творчість до якоїсь пропаганди, до ширєня невдоволеня або зависти проти щасливіше вивінуваних. Але коли інтелігенти сьміють ся часто з виведених, комічних типів темних та придурковатих мужиків, то чи ж в людівім театрі сей мужик не має так само права хотьби посьміяти ся з якого «вчєного та недрукованого» панка? Або бачучи несовісність, захланність, підлоту якого сурдутовця, поставлені у відповіднім світлі на сцені, не подумає собі мужик з повною слушністю, що тота наука, яка дає лиш лишній хлїб у руки та перевагу над другими ще не вистає для чоловіка, що єму ще доконче потрібна і друга наука для видосконаленя єго душі, для моральної сили? І так само на неоднім примірі з життя інтелігентних та заможних людей міг би мужик переконати ся, що гроші і роскоші не завсїгда приносять щастє, а дуже часто приводять до розпусти, надужитя, змарнованя своєї і чужих екзистєнцій. Нєраз і сам мужик, поглядаючи за повозкою, яка везє через село закутаного в теплу одїж, слабосильного дїдича, скаже собі: «та що з того, що він роззирає ся на подушках та ціле життя пхає в себе тото стерво і вином попиває, коли я, славити Бога, здоров і від бобу, як вителєпаю ся на полудрабку», або подибавши грубезного пана, шуткує з него, що він не може скинути свого кожуха та мусить неборак прїти ціле літо...

Коли навіть негати́вні типи інтелігентів могли-б в людських пєсах викликати уморальноюче та підносяче вражєнє у сільських видців, то о скілько красше вчинили-б се такі додатні типи. Виведєнє інтелігентів на сцену в їх зносинах з мужиками, поглибило би дані теми та розширило би горизонти акції. А прецінь і між самими мужиками предметом розмов та нарад бувають звичайно чисто матеріяльні і маеткові інтереси, громадські та повітові справи, судові дїла, пригоди з торгів та відпустів, відносини до жидів, панів та попів, усєвія зарібку, господарстві та торгові справи, згадки з військового побуту, маневри і війна, податки і загальна нужда, недостаток землі і перелюдненє, в послїдних часах еміграція і багато других животних для мужика справ. Такими любовними тереვენями, які виставляють на сцені, займають ся хіба баби-цокотухи.

Скількож тут недоторкєних ще тем у нашій драматичній літературі, яке ще велике поле стоїть облогом! Тож говорючи про реформу народного театру, треба звернути ся і до наших драматичних писателів, щоби они не блукали ся по височинах нїбито мужицьких, чи «загальнолюдських» пристрастей та почувань, бо там віє вітер пустоти по безплідних скалах, а брали ся орати плідну появу реальних відносин, змагають ідеалів простолюдина. Коли будем мати живу, народну літературу, яка виведе на сцену живих людей і правдиві відносини, то найдуть ся і живі таланти для олицєтворєня сих типів, а ті, що є, не будуть видїти задля шабьонности і марноти своїх завдань, як се дїє ся тепер.

Отсим ми кінчимо про реформу народного театру ряд статей, які вже потонули в «газетній бібулі», з сим твердим переконанєм, що з завтрїшнім днем і ся послїдна статя так само в нїй потоне. Не приписували ми їм великого значєня ані впливу для реального зреформованя театру, а писали немов в власної потреби всестороннійшого порушеня справи, яка живо обходить, або хоть повинна обходити весь рус-

кий загал. Попри путяще та справедливе, може попало ся неодно хитке та невїрне, але тому, що все тут було списанє після найліпшого знаня і переконаня, тож остає нам хіба звернути ся з увагою до тих дїячів, що приймуть ся за реформу театру, а яким може попадали ся наші статі під руки, щоби задля полови не викидали і здорове зерно, як яке найшли між нею.

Кандидати V. курії.

I. Львів (місто і судові повіти Львів-Щирець-Винники б. пос. Козакєвич):

робітник Витошинський кс. Фіялковский і учитель Трачевский, писар громад. Скраба, кандидат партії соціалїстичної Гудец і соціалїст, на власну руку, редактор Брайтер.

II. Краків (місто і повіти Краків-Лїшки-Подгуже-Скавіна):

професор Кротовский, антисеміт, хлоп Птак, стояловець Венгжин і соціалїст Дашинський (б. посол).

III. Вадовиці-Андрихів-Кальварія-Затор-Бяла-Кєнти-Осьвенцім (Хшавів-Крєшовиці-Явожїо-Живець-Мілівка-Слємень-Мислониці-Вєличка-Добчиці (б. посол Кубік, стояловець):

адвокат Лазарский з Вадовиць, хлоп Фіяк, стояловець, хлоп Маслянка людовець, урядник каси хорих Серковский, соціалїст.

IV. Новий Санч-Старий Санч-Мушина-Лиманова-Мшана-Новий Торг-Чорний Дунаєц-Крєсєнко-Йордапів-Маків-Грибі в-Цєпжковиці-Горлиці-Бєч:

хлоп Станислав Поточек, бурмістр Криниць Знамїровский (б. посол), антисеміт адвокат др. Данєляк, стояловець реставратор Смолчинський, людовець учитель Гутовский і соціалїст зєцер Місьолек.

V. Тарнів (Тухів-Бжєско-Войнич-Радлів-Бохня-Виснич-Неволомиці-Домброва-Забно-Мєлєць-Радомисль-Пільзно-Бжєстєк:

о. др. Жигулінський, ветеринар Сікорский, кандидат Поточків, машинїст Яворский стояловець, людовець адвокат Вітковский (б. посол) і соціалїст редактор «Narzod-a» Сулчевский.

VI. Ряшів - Тичин - Глогів-Сгргжів - Ропчиці-Дємбїця-Фриштак-Кольбушова - Соколів - Тарнобжег-Розвадів-Нїско-Улянв (б. посол о. Фішер):

хлопи: стояловець Бомба і людовець Франкевич.

VII. Сянок-Буковско-Риманів-Крєсно-Змигород-Дукля-Яєло-Бжєзів-Динів-Доброміль-Бірча-Лїєско-Лютовиска-Балигород-Старе місто-Старасіль:

радник Яблоновский і людовець Стапінський (б. посол).

VIII. Перемишль - Нижанковичі - Дубецко-Мостиска-Судова Вишня - Рудки - Комарно - Самбір-Луцко-Дрогобич-Мєдиничі-Подбуж (б. посол Витовт Левицкий):

сконцентрований демократ адвокат Добошинський, Охримович б. бурмістр Дрогобича і соціалїст руский радикал М. Ганкевич.

IX. Ярослав-Радимно-Сїпява-Порохник-Ланьцут-Переворск-Лежайск-Тїшанів-Любачів-Яворів-Краковець-Городок-Янів (б. посол кс. Пастор):

бурмістр Яворова др. Гїбль і инспектор шкільний з Городка Новаковский, антикар з Пшеворска Сьвітальский, стояловець хлоп Вільк, Русин о. Колтуняк і соціалїст Шіфлєр.

X. Броди-Лопатин-Залізці-Камінка-Буск-Радехів-Жовква-Мости Великі-Куликів-Рава-Угнів-Немирів-Сокаль-Бєлз (б. посол В. Гнєвош):

з рускої сторони хлоп Микелита радикал і др. Петрушевич адвокат. З польської сторони стане певно один з тих трєх: кн. Павло Сапіга, др. медицини Соболевский або нотар, соймовий посол Гурка.

XI. Тернопіль-Микулинці-Збараж-Нове-сєло-Золочів-Зборів-Олєсько-Перемишляни-Глиняни-Бережани-Козова (б. посол Вайзер):

нотар др. Тадей Німентовский, властитель Збаража, радикал хлоп Старух та москальофіл о. Миронович.

XII. Борщів-Мельниця-Залїшки-Товсте-Чортків-Будзанів-Гусятин-Копичинці-Теребовля-Грималів-Скалат-Підволочиска (б. посол соціалїст др. Яросєвич):

Мєчислав гр. Пінїнський, о. Галуциньский, др. Е. Левицкий і др. Кулачковский.

XIII. Станиславів - Галич - Рогатин - Бурштин - Підгайці - Вишнівчик - Бучач - Золотий Потік - Монастирська - Товмач - Тисмениця - Отинія (б. посол Богданович):

др. медицини Вальвекский, хлоп Гурик (б. посол соймовий) і др. Коцюба, професор.

XIV. Коломия - Печеніжин - Гвоздець - Надвірна - Делятин - Богородчани - Солотвина - Косів - Кутій - Жабче - Снятин - Заболотів - Городенка - Обертин:

власитель дібр, маршалок снатицького повіту Стефан Мойса (б. посол) і радикал руский, хлоп Сандулак.

XV. Стрий - Сколе - Турка - Бориня - Жидачів - Миколаїв - Журавно - Бірка - Ходорів - Долина - Болехів - Рожнятів - Калуш - Войнилів:

власитель дібр Казимір Ройовский з Гуменова в Калушині і адвокат др. Кос в Калуші.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В середу: гр.-кат. Космі і Даміана; рим.-кат. Серафіні. — В четвер: гр.-кат. Аквилина; рим.-кат. Леопольда.

— **Канонічний процес інформаційний** станиславського єпископа Виреосв. Шентицького, іменованого львівським митрополитом, відбув ся вчора перед полуднем в домашній каплиці панського нунція. Новоіменованій митрополит зложив в руки нунція Таліяніго присягу вірності і послуху для Папи в присутності панського нотаря і радника панського о. Фердинанда Кроя, далше в присутності секретаря нунціатури панської о. Йосифа Аверзі і інших для тої церемонії призначених свідків. В полудне відбув ся у нунція галевий обід на честь Виреосв. Митрополита, в котрім взяли участь всі свідки церемонії. Виреосв. митрополит Шентицький відіхав вже до Станиславова, звідки поїде до Львова.

— **П. Іван Левицький**, краєвий інспектор шкільний, оголосив заяву, що не кандидує на посла з III курії Коломия-Бучач-Снятин і в случаю вибору не прийме мандату.

— **Загальні збори тов. «Руска Бурса в Тернополі»** відбудуть ся в середу 28 с. м. в комнатах «Рускої Бесіди». Початок точно о 8. годині вечером. Порядок денний звичайний.

— **Полешка для резервістів.** Міністерство війни зарядило, що резервісти, котрі мешкають поза доповідним округом свого корпусу і не мають там права приналежности, мають бути преділені до того корпусу, в котрого окрузі постійно перебувають. В сей спосіб улекшено їм відбуване військових вправ. Виключені від сєї пільги одворічники.

— **Стипендію ім. Черлючкєвича** 100 кор. річно почавши в д. I. в року 1899/000 р. надав о. др. Йосиф Черлючкєвич (вислужений професор краківського університету) Іванові Чайковському, ученикови III. класи рускої гімназії в Перемишлі, синові пароха в Передільниці. Наділений буде побирати ту стипендію до скінчення гімназії. Той фонд стипендійний переходує ся в касі «Народного Дому» у Львові.

— **Зїзд делегатів щадничих кас.** За починим директора галицької Каси щадничої д-ра Стецьковського відбуде ся у Львові з кінцем сего місяця перший зїзд делегатів кас щадничих в Галичині. Головним предметом нарад буде утворення союзу всіх кас галицьких.

— **«Славянська жертва панславїзму».** Під таким заголовком п. Роман Сембратович помістив статью в 256 ч. «Beilage zur Allgemeinen Ztg». Автор на вступі представляє ненависть Славян, остатою під російським ярмом, до своїх гнобителів. Що до сего привоюють їх обставини, доказує теперішнє положенє Русинів - Українців. 30-мільоновий народ, який мав свою культуру, свою державу, коли перейшов під власть Росії, не сміє уживати рідної мови, рідним словом не вільно єму печатати нічого крім дрібних повісток і поезій. Трусениці, які в домах Українців не сходять з дивного порядку, запроторили не одного в сїнях Сибірів або в темних казематах. Тому Русини-Українці перенесли точку тяжести свого народного життя до Австрії. Але і ту платні агенти російського панславїзма працюють для ідеї «білого царя» та старають ся спинити всі змаганя Русинів около національного розвою. — Се короткий зміст статі, виласаної для інформації читачів «Allg. Ztg.».

— **Зїзд делегатів австрійських міст.** Відєвська рада міста постановила скликати зїзд представителів австрійських міст, числячих понад 10.000 мешканців, а предметом нарад будуть слїдуєчі справи: обговоренє наслідків новелі о праві приналежности; 2) жаданє винагороди за т. зв. поручений круг діланя, утворенє міського фонду на заосмотренє на старість і на случай калїцтва.

— **Боксери у Львові.** Вчора вечером мали відбути ся передвиборчі збори у Львові в льокалі товариства «Gwiazda». Збори скликали приклонники кандидатури «товариша» Гудєца. Се було

не по нутру другій партії соціялістів, що ставити кандидатом на посла з V. курії «товариша» Браїтера. Тому послїдні узброїли ся в колї, боксери і облягли вхід до улиці Фраїцкєвської з Личаківської, куда мав переходити Гудєц Незабаром надіхав трамваєм дожданий ворог. «Боксери» кинули ся на него, але пан кандидат за вчасу утік. За хвилину надтягнула ватага приверженців Гудєца. Оба вороги заглянули собі в очи, але не зачепали ся. Сторонники Гудєца дожидали підмоги. Дїсно по півторагодиннім дожданю були вже на стілько сильні, що могли рушити до атаку. Браїтеровці почали уступати та один з них Михайло Мишкевич попав в руки неприятеля. Вислїд був такий, що зателефоновано по ратунковий віз і поліцію. Незабаром надіхав віз і прибув відділ поліції. Раненого Мишкевича відвезено на ратункову станцію, а воюючі сторони розігнано. — Так то агітують за собою соціялістичні кандидати у Львові, а найбільше терплять із за сего спокійні жителі міста, бо не можуть без нараженя жити перейти улицю.

Зневага руского сьвята. До «Дїла» доносять: В день св. Димитрія переводжено в Дрогобичи евіденційну контролю резервістів від години 8. зрана, власне коли по церквах, так у місті як і по селах, правилось богослуженє. З плачем удавались покликані на призначену годину, опускаючи богослуженє. Чи виспї власти, так духовні як і свїтські, не могли би тому заповіти, щоби католики в католицькій державі не терпіли такої зневаги?

— **Людвик Айтнер**, б. інспектор самбірської поліції, одержав вже новий акт обжалованя, і як не внесе рекурсу, то головна розправа відбуде би ся ще при кінці сєї каденції присяглих судїв в Самборі.

— **З Буковини.** Фінансова дирекція в Чернівцях подала до відомости учителям, що їм при слугує право від тепер діставати місячну платню почтовими переказами з уряду податкового, коли виразно зажадають сего у відповіднім письмі.

— **Процєс Гільзнєра.** Вчора поставлено присяглим судьям три головні питання, а іменно: 1) Чи Гільзнєр є винуватий мордерства, сповненого на Агїїшці Грузївній? 2) Чи Гільзнєр є винуватий мордерства, сповненого на Марії Клімївній? 3) Чи Гільзнєр є винуватий очерненя, сповненого на Ербмані і Васермані? Далше поставлено питання на случай, коли присягли судїи заперечать перше головне питання. Чи Гільзнєр поносить співвину замордованя Грузївної? — Потім забрав голос прокуратор Малїновский і найперше відкликав ся до присяглих судїв, аби видали справедливий вердикт. Прокуратор признав як певну річ, що Грузївна не померла природною смертю, самоубійство також виключає ся, а дуже поважні слїди вказують на се, що єї замордовано. За тим, що Грузївну замордували свояки, нічо не промавляє, противно, родина жила з нею в цілковитій згоді. Як раз загал в першій хвилі підозрївав Гільзнєра. Далше прокуратор переходить до зізнань свідків і передовсім велике значінє признає зізнаням свідка Пешака. Пляма на одїжи Гільзнєра після ореченя медичного видїлу в Празї може походити від крові. Поведенє Гільзнєра, коли хто згадав про мордерство, вказує також на єго вину. Доказ аїбі обжалованому не повів ся. Прокуратор полищає до оціненя присяглим судьям, чи більшю вагу схочуть признати сензацийним зізнаням хлопця Прохаски, чи свідка Янґа. Коли послїдній зізнав правду, то тим самим зложив рішучий доказ вини Гільзнєра. Прокуратор обговорював потім замордованє Клімївної, причім знова виключає природну смерть. З черги переходить до мотивів злочина. Деякі з легководуности, інші зі злої волі пустили поголоску про мотиви злочину, яким загал лише з трудом може оверти ся. «Я» висказав прокуратор — є такої гадки, що злочинив не сповнено з тих мотивів, се-то в цілях ритуальних. Грузївна мала в своїм тілі відповідну скількість крові. Убїйник сповнив злочин радше в полових цілях. Звертаю ся ще раз до присяглих судїв, щоби тверезо осудили єю справу.

По прокураторови промовляв заступник приватної сторони др. Бакса. Єго погляд що-до мотивів злочину є инший як прокуратора. Др. Бакса є певний, що ту сповнено ритуальне мордерство, тому присягли судїи з чистою совістю можуть потвердити питання що-до вини Гільзнєра. По нїм промовляв приватний заступник родини Клімївної, др. Певний. Він прилучив ся до висказів свого попередника. На сїм перервано вчерашню розправу.

Деякі вчерашні вечірні дєвнички в Празї сконфіскувала прокуратория за оголошенє острїйших уступів в промові д-ра Бакса.

— **Чи та сама?** Як ми вже донесли, предсідатель трибуналу, перед яким відгриває ся процєс Гільзнєра в Пїсек, одержав лист з фотографією Марії Клімївної, котра має бути каварьяною касиркою в Мангаїмі. В тій справі редакція «Prager Tagblatt-y» телеграфувала до Мангаїму і одержала таку відповідь: «Мангаїм, 10.

падолиста. Марія Клімївна є ту у Льорха, Люсансрїнг 9.» Отже дійсно була там якась Клімївна; розходило ся лише о те, чи то та сама, о яку обжаловують Гільзнєра. Редакція запитала вдруге. Відповідь була така: «Марія Клімївна, яка ту перебуває, не була ніколи в Польнї; має 19 лїт, є мала, присадковата і досить гарна дївчина. Після всякої імовірности не є она тою самою Клімївною, що в 1898. р. пропала в Весніч». Зі сего показує ся, що Марія Клімївна з Мангаїму а Клімївна з процєсу в Пїсек, се дві ріжні особи.

— **Ц. к. Дирекція залїзниць держаних оповіщує:**

Дня 1. грудня с. р. відбуде ся в ц. к. Дирекції залїзниць держ. в Станиславові продаж старих матеріялів в дорозі публичної ліцитації. Речинєць до внесєня оферт установляє ся найпізнійше до 30. падолиста с. р. до 12. години в полудне. Близші условини подано в інсератовій часті «Газети львівської».

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 пополудни і в тім часі може кожний з неї користати. До дому випозичають ся книжки лише за кавцією. — **Канцелярия товариства** отворена від год. 9—1 рано, а від 3—6 пополудни. В недїлі і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецького ч. 26.

Телеграми.

Відєнь, 13. падолиста. Wiener Ztg. оголошує цісарську санкцію для ухваленого галицьким соймом проєкту закона дотично рєгуляції потоку Перегноївка і єго допливів.

Мїца, 13. падолиста. В Бордіжєра впанято вїлню для матери цісаря Вільгельма. Цїсарєва вдова Фридрихова приїде сюди д. 20. с. м.

Опава, 13. падолиста. Збори соціялістів розбили вчєра Шєнерєрєвці. Полїция мусїла зробити порядок. Соціялісти заповіли реванж на четєр, на заповідженім радикально-німецьким вічу.

Бєрно, 13. падолиста. На зборах чєских клєригалів виступлено против обєтрукції, а заявлено ся за чєским правом державним і відновленєм давньої правїці.

Любляна, 13. падолиста. В Штайн ухвалили клєрикали кандидатуру Ферянчіча.

Відєнь, 13. падолиста. В Пільнї на передвиборчих зборах прийшло до дикої битви межі соціялістами а чєскими народовцями. Полїция залєдєви змогла випхати з салї борикаючу ся глоту. На містї демонстрували обї партїи, аж їх жандармерия розігнала.

Рим, 13. падолиста. З нагоди уродин король помилував всіх тих, котрих за звичайні злочини, проступки против скарбових властей і за військові провини засуджено на 6-місячну в'язницю.

Париж, 13. падолиста. Палата ухвалила одностєсно висказати гратуляції в імени своїм всім тим, що уряджували і співділяли при свїтєвїй виставі. Відтак 395 голосами проти 154 ухвалено чєтири рази на тиждєнь відбувати по два засіданя денно.

Бїлгород, 13. падолиста. Супротив поголосок, що Мїлян має помирити ся з Александром і вернути до Сєрбїи, міністер внутрїшних справ розіслав до всіх префектів в Сєрбїи обїжник, що ті поголоски є фальшиві і що не наступлять ніякі зміни ані у внутрїшній, ані у внїшній політиці.

Льондон, 13. падолиста. Daily Mail доносить з Тїєнтєїна, що тепєр продовжить мирові перєговори ся обєставина, що Бєльгїя, Данїя, Голяндїя і Ісавїя домагають ся, щоби в справі поладженя китайської справи узгляденно і їх опїнію. Росїя і Франція підпірають стремленя сїх держав, а Англїя та Німєччина рішучо противлять ся сєму.

Рим, 13. падолиста. Папський вікарїй в Пєкїнї має означити висєту відшкодованя, яке Ватикан зажадає від Китаю. Франція буде упрошеною о заступництво претенсї Ватикану.

Розклад гоїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	1:53	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава				
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галапу), Станиславова	2:08	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний				
6:46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк.	6:43	до Станиславова, П. двисокого, Потутор				
7:45	з Янова	8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа				
7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	2:55	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)				
8:00	на дв. головний	9:15	до Янова				
8:05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.				
8:15	з Сокала, Рави рускої	9:42	дв. гол.				
8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:55	до Чернівців, Станиславова				
11:45	з Ядослава і Любачова	10:20	до Сокала, Белзця, Рави рускої і Любачова				
11:55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята				
12:55	з Янова	2:15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неділі і свята				
1:15	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.				
3:14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	3:15	до Янова шоденно від 13. мая до 16. вер.				
2:20	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.				
2:35	на дв. голов.	3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова				
5:40	з Кракова	Ніч					
5:45	з Чернівців, Іцкан	6:10	до Станиславова				
1:45	з Сокала, Белзця і Любачова	6:13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. марца 1901 шоденно				
6:00		12:40	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)				
		6:50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша				
		7:10	до Тернополя дворець головний				
		7:33	дворець Підзамче				
		7:25	до Сокала і Рави рускої				
		7:48	до Брухович (13. мая до 16. в. р. в нед. і св.)				
		9:12	до Янова від 1. мая до 15. вересня				
		10:40	до Чернівців і Іцкан				
		10:50	до Кракова, Відня, Варшави				
		11:00	до Підволочиск, Бродів дв. голов. ii				
		11:25	дв. Підз.				
		4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора				
		4:45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.				

ЗАМІТКА: Гіра міста чекать ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мн. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Країцьких ч. 5) уділяє повсєвєнь в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігації Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЬ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовєнєству і всім вірним Впрєосв. Митрол. і Прєсєв. Еп. Срдинариатам всіх трєх єпархій, обезпєчає будинки, урядженє домашнє, скот, господарєкі зняряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вивосать:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „ — „	
„ спеціальна	1.684 „ 80 „	
Фонд основний	72.000 „ — „	
„ ємеритальний	18.166 „ 60 „	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услвія обезпечєнь користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочво. До кінця 1899 року вивосили виплатєві шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий і Наси ошадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долвині, Снятині, Городєнці, Терєбовлї і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись черєз «Дністерь» в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котрє дає найкористніші услвія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі. Зголошенє о уділенє агєнций в окрєстностях, де нема близько агєнтів «Дністра», приймає ся. «Дністерь» виплатєв агєнтам по концє 1899 р. провїзїї 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Прєсєвіті».)

Інформації і посєредництво до заклєчення ОБЕЗПЕЧЄНЬ ЖИТЕВИХ в найкористніших комбїнациях.

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Дністерь» на 5 1/2% і 1% додатку на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЬ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім «Прєсєвіті».)

уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручитєлів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першім місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Св'ященики, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручитєлів предложити єще полісу житєву; обезпечитись можна черєз «Дністерь» в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові після всяких можливих комбїнацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опрєцентовапня від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський вносить 50 кор., єписовє 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністерь».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агєнти Товариства взаїмних обезпечєнь «Дністерь».

Артистичне заведєне ритовниче малярства шильдів, відливанє, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарєнь

Гєнрик Шапіра

Львів, ул. Копєрника ч. 3 (побіч аптеки Вп. Миколлаша). Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металєві для громад і урядів парохіальних. Шильди мальовані на шклі, дереві, блясі та полотні. Всілякі лякерования, позолочуванє хрєстів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці наґробні і назви улиць, числа на доми. Гравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, моноґрами, герби і гузики до упряжи та ліберї. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нуморатори і стемплї на датум. Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемїчна краска до білизни.

Цінники даром і франко.

ГІПОТЕЧНОГО.

БАНКУ

Контора виміни

виплачує без потрученєя провїзїї або копїтєв

цінні папєрі

вильєсовані

КУПОНИ

Всілякі